

**Obvodný notársky úrad v Horných Motešiciach
1884 – 1945 (1953)**

Opis archívneho fondu

kód	názov kódu v AJ	obsah	názov kódu v SJ
3.1.1.	Reference code	SK_1570_15116	Referenčný kód
3.1.2.	Title	Obvodný notársky úrad v Horných Motešiciach	Názov jednotky opisu
3.1.3.	Date(s)	1884 – 1945 (1953)	Časový rozsah
3.1.4.	Level of description	archívny fond	Úroveň opisu
3.1.5.	Extent and medium of the unit o description (quantity, bulk, or size)	7,02 bm (916 kusov úradných kníh, 45 kusov registratúrnych pomôcok a 10 archívnych škatúl spisov)	Rozsah a nosič jednotky opisu (množstvo, rozsah alebo veľkosť)
3.2.1.	Name of creator(s)	Obvodný notársky úrad v Horných Motešiciach (Okolný notariát Horné Motešice, Okružný notariát Horné Motešice, Obvodný notariát Horné Motešice, Obvodné notárstvo Horné Motešice, Obvodný notársky úrad Horné Motešice)	Názov pôvodcu
3.2.2.	Administrative history	Úrad notára sa objavoval na najnižšom stupni verejnej správy a súčasne miestnej samosprávy v Uhorsku už v 13. storočí. Jeho postavenie bolo dlho vymedzené iba stoličnými štatútmi, kodifikoval ho až zákonný článok XVIII z roku 1871. Pôsobnosť, práva a povinnosti notára v obecnej samospráve sa rozšírili zákonným článkom č. XXII/1886 o obecnom zriadení. Podľa neho mali veľké obce notára samostatne, niekoľko malých obcí sa združovalo do notárskych obvodov. Práva a povinnosti obecných a obvodných notárov vymedzil aj kancelársky poriadok, ktorý vydalo v roku 1902 uhorské ministerstva vnútra (nariadenie č. 126000/1902 B. M.). V ďalších rokoch	Dejiny správy pôvodcu

		<p>sa rozšírila kompetencia notára špeciálnymi právnymi normami (napr. záležitosti školské, osídľovania a vystaňovalectva, zdravotníctva, zverolekárstva, daňovej a matričnej agendy, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, sirotskej, poručnickej, vojenskej a brannej agendy a i.).</p> <p>Úrad a pôsobnosť obecných a obvodných notárov bola po vzniku Československej republiky v roku 1918 upravená zákonom č. 211/1920 Zb. z. a n. a nariadením vlády č. 383/1920 Zb. z. a n. Od 1. augusta 1920 sa notári stali štátnymi úradníkmi a od 30. 11. 1922 podľa zákona č. 243/1922 Zb. z. a n. sprostredkovali a zabezpečovali úlohy štátnej správy. Notárom postupne pribudli ďalšie úlohy súvisiace napríklad s novým systémom volieb, agendou vyplývajúcou z činnosti na úseku požiarnom, stavebnom, cestnom, poľnohospodárstva, polície a i. V dôsledku obnovenia župného zriadenia na Slovensku prešla podľa zák. č. 190/1939 Sl. z. od 1. januára 1940 na obecné a obvodné notárske úrady veľká časť agendy, ktorú predtým vykonával okresný úrad. Notárske úrady sa týmto posunuli do sféry samostatných úradov verejnej správy.</p> <p>Úradný titul mali notári určený podľa ich teritoriálnej pôsobnosti. Notár, ktorého pôsobnosť sa vzťahovala na dve alebo viac obcí, sa nazýval obvodný notár. Na základe § 1 nariadenia s mocou zákona č. 91/1941 Sl. z. sa od 30. mája 1941 pre každý úrad obvodného notára stanovil názov obvodný notársky úrad.</p> <p>Horné Motešice aj s obcami, ktoré tvorili obvod notárskeho úradu, patrili do konca roka 1922 do Slúžnovského okresu Bánovce nad Bebravou v Trenčianskej župe. Od roku 1923 bol Bánovský okres, a teda i Obvodný notársky úrad v Horných Motešiciach pričlenený k Nitrianskej župe. V rokoch 1940 – 1945 patril notársky úrad opäť do Trenčianskej župy.</p> <p>Sídlom obvodného notárskeho úradu boli vždy Horné Motešice a jeho územná pôsobnosť sa vzťahovala na obce Horné Motešice, Bošianska Neporadza, Dolné Motešice, Petrova Lehota, Peťovka a Rožňová Neporadza. Obce boli do obvodu spojené z dôvodu, že neboli schopné samostatne si zabezpečiť plnenie svojich samosprávnych a zákonmi stanovených úloh. Všetky združené obce museli prispievať na notársky úrad podľa schváleného príspevkového kľúča spoločných nákladov obcí.</p> <p>Najvyššou inštitúciou samosprávy v obciach bolo obecné zastupiteľstvo, výkonným orgánom obecný výbor. Uhorský zákonný článok XXII/1886 o obecnom zriadení bol na Slovensku novelizovaný zákonom č. 243/1922 Zb. z. a n. Obecnú samosprávu potom</p>	
--	--	---	--

		<p>vykonávala každá obec prostredníctvom obecného zastupiteľstva, obecnej rady a starostu, ktorí mali k dispozícii komisie, obecných úradníkov a ďalších zamestnancov. Obce rozhodovali o svojich vnútorných záležitostiach a mohli vydávať svoje štatúty, vykonávali uznesenia obecného zastupiteľstva a štatúty obce, disponovali obecným majetkom, spravovali finančné hospodárstvo v rámci zákonov, starali sa o školy a iné obecné ústavy, vykonávali miestnu poľnú, požiarnu a bezpečnostnú políciu, starali sa o chudobných a i. Štátna správa patrila do kompetencie notára a jeho opatrenia v tejto oblasti boli obce a jej orgány povinné vykonať.</p> <p>Zmeny, ktoré nastali na politickej scéne v roku 1938 a nasledujúcich sa dotkli aj správy obcí. V mestách a väčších obciach boli už koncom roka 1938 rozpustené obecné zastupiteľstvá a rady, starostovia zbavení funkcie a na ich miesto boli vymenovaní vládni komisári, ktorých pomocným orgánom boli takzvané poradné zbory vládneho komisára. Pomocný orgán vládneho komisára mal tiež názov obecná správna rada. Vládny komisár vydával rozhodnutia, čo bolo ďalšou odlišnosťou oproti predchádzajúcemu obdobiu, kedy obecné orgány schvaľovali prerokované predmety uznesením. Reformu obecnej správy priniesol zákon č. 171/1943 Sl. z., ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 1944. Novými inštitúciami obce boli obecné výbory a starostovia. Členom obecného výboru bol aj notár.</p> <p>K zániku všetkých obecných orgánov došlo zrušením obecných a obvodných notárskych úradov 7. apríla 1945. Právomoc, ktorú podľa dovtedy platných právnych noriem mali menované obecné výbory a starostovia, príp. notársky úrad, prešla podľa § 2 nar. č. 26/1945 Zb. nar. SNR na novozriadené národné výbory, ktoré v obvode svojej pôsobnosti prevzali vykonávanie všetkých verejných vecí.</p>	
3.2.3.	Archival history	<p>O správe registratúry na Obvodnom notárskom úrade v Horných Motešiciach sa v archívnom fonde tohto úradu osobitné záznamy nezachovali.</p> <p>Informácie o histórii registratúrnych záznamov Obvodného notárskeho úradu v Horných Motešiciach po jeho zrušení nie sú známe. Prvá zmienka je z roku 1953, kedy fond úradu prevzal do svojej správy Okresný archív v Bánovciach nad Bebravou. Po zrušení okresu Bánovce nad Bebravou, v súvislosti s územnou reorganizáciou okresov v roku 1960, bol fond delimitovaný do Okresného archívu v Topoľčanoch so sídlom v Uhrovci, hoci obce tvoriace bývalý Obvodný úrad v Horných Motešiciach boli po územnej reorganizácii pričlenené k okresu Trenčín.</p>	Dejiny archívneho fondu

3.2.4.	Immediate source of acquisition or transfer	<p>Archívny fond Obvodný notársky úrad v Horných Motešiciach bol do Okresného archívu v Bánovciach nad Bebravou prevzatý v roku 1953.</p> <p>V roku 1978 pribudli do fondu správne a evidenčné knihy, prezidiálne a administratívne protokoly, prezidiálne spisy a účtovné knihy, ktoré sa našli v Štátnom okresnom archíve v Trenčíne.</p> <p>V rokoch 1994 a 1997 sa uskutočnila delimitácia fondu zo Štátneho okresného archívu v Topoľčanoch do Štátneho okresného archívu v Trenčíne. Dňa 12. 01. 1994 bolo pod prírastkovým číslom 694 prevzatých 5,5 bm archívnych dokumentov (úradných kníh a spisového materiálu) z rokov 1884 – 1945 (1950). O tri roky neskôr, 04. 04. 1997, pod prírastkovým číslom 919 pribudlo 45 ks registratúrnych pomôcok z r. 1892 – 1944 (1953) v celkovom množstve 0,9 bm.</p> <p>Ďalší prírastok bol zaznamenaný 27. 02. 2012 pod č. 1411. Išlo o 1 škatuľu spisov z rokov 1903 – 1945 v množstve 0,12 bm.</p> <p>Pod prírastkovým číslom 1417 dňa 24. 04. 2012 pribudla do fondu 1 kniha z rokov 1926 – 1933 a 1 archívna škatuľa spisov z obdobia 1900 – 1945. Celkové množstvo prírastku bolo 0,13 bm.</p> <p>Ostatným prírastkom fondu sú 4 ks evidenčných kníh – matričných, t. j. knihy narodení, manželstiev a úmrtí z r. 1895 – 1906 v množstve 0,26 bm, ktoré boli zaevidované 23. 11. 2017 ako prírastok č. 197/2017.</p>	Spôsoby získavania archívnych prírastkov
3.3.1.	Scope and contents	<p>Archívny fond Obvodný notársky úrad v Horných Motešiciach je prameňom k štúdiu dejín jednotlivých obcí, ktoré patrili do notárskeho úradu alebo dejín správy samotného úradu.</p> <p>Zápisnice sú zdrojom informácií, čo bolo predmetom rokovania obecných orgánov jednotlivých obcí. Zachované sú aj organizačné štatúty a kmeňové knihy obcí.</p> <p>Evidencie poskytujú údaje o usadených cudzincoch, požiaroch, spolkoch, vojnových sirotách a dezertéroch, odsúdených a trestaných osobách, chudobných, vyživovacích príspevkoch, základinách, koncesných živnostiach, motorových vozidlách.</p> <p>Spisový materiál je možné využiť na spoznávanie hospodárskych a sociálnych pomerov obyvateľov jednotlivých obcí, ďalej tu nájdeme dokumenty k problematike nezamestnaných, poskytovaniu podpôr formou ošacovacích a stravovacích akcií, vyst'ahovalectvu, politickým zápasom jednotlivých strán, dokumenty k voľbám a sčítaniu ľudu, žiadosti o udelenie živnostenských povolení a užívacích povolení stavieb,</p>	Obsah a rozsah archívneho fondu

		<p>k výstavbe obecných budov, škôl, ciest a železnice, rôzne súpisy, napríklad hospodárskych zvierat, majiteľov koní, dopravných prostriedkov a rozhlasových prijímačov, ďalej doklady o poľovnom a rybolovnom práve, štatúty obcí, riešenie židovskej otázky a iné.</p> <p>Účtovný materiál je prameňom k hospodárskym dejinám úradu. Sú tu rozpočty, záverečné účty, inventáre majetku obcí, denníky na vyberanie daní.</p> <p>Najstaršie dokumenty fondu sú z r. 1884. Ide o zápisnicu a tabuľku o prehliadke kotla v papierni Karola Merkensa v Bobote a zápisnicu o prenajatí poľovného práva Petrovej Lehote. Z účtovných záznamov sú najstaršími rozpočet a záverečný účet obce Rožňová Neporadza z r. 1886. Najstaršie zápisnice z rokovaní obecných orgánov pochádzajú z roku 1898.</p> <p>Fond Obvodný notársky úrad v Horných Motešiciach obsahuje 446 inventárnych jednotiek z rokov 1887 – 1945 (1953). Meria 7,02 bm.</p>	
3.3.2.	Appraisal, destruction and scheduling information	<p>Prvé vnútorné vyradovanie vykonal v roku 1959 Ján Pilek, archivár Okresného archívu v Bánovciach nad Bebravou. Ďalšie prebehlo v roku 1968: vnútorné vyradovanie registratúrnych záznamov prezidiálnej a administratívnej povahy urobila Marta Klemanová, archivárka Okresného archívu v Topoľčanoch, vyradovanie zo správnych, evidenčných a účtovných kníh, registratúrnych pomôcok a administratívnych spisov v maďarčine do roku 1918 archivár Viliam Záhorský.</p>	Vyradovanie a hodnotenie
3.3.3.	Accruals	Očakáva sa prevzatie matričnej agendy po uplynutí lehoty uloženia.	Možné prírastky
3.3.4.	System of arrangement	<p>Archívny fond je usporiadaný podľa diplomaticko-chronologickej schémy, čo znamená rozdelenie podľa diplomatických kategórií a následné chronologické členenie. Fond má tri skupiny: knihy, spisový materiál a účtovný materiál.</p> <p>Úradné knihy sa členia na správne a evidenčné a následne podľa obcí. Spisový materiál je rozdelený na registratúrne pomôcky a spisy, pričom obe skupiny sa ďalej delia na prezidiálne a administratívne. Účtovný materiál je zoradený podľa obcí a potom chronologicky.</p> <p>Inventárnou jednotkou pri knihách je jeden zväzok, pri prezidiálnych a administratívnych spisoch je ňou jeden ročník. Pri účtovnom materiáli je inventárnou jednotkou účtovný materiál vzniknutý v jednej obci za rok.</p>	Spôsob usporiadania
3.4.1.	Conditions governing acces	prístupný	Podmienky prístupu

3.4.2.	Conditions governing reproduction	Archívne dokumenty možno reprodukovať so súhlasom archívu podľa podmienok uvedených v jeho bádateľskom poriadku a v súlade s internými predpismi MV SR.	Podmienky vyhotovovania reprodukcí
3.4.3.	Language /scripts of material	maďarský, slovenský	Jazyk/písmo archívnych dokumentov
3.4.4.	Physical characteristics and technical requirements	nepoškodený	Fyzický stav a technické požiadavky
3.4.5.	Finding aids	Štátny okresný archív v Topoľčanoch. Obvodný notársky úrad v Horných Motešiciach 1884 – 1945, inventár, Topoľčany 1979 Ministerstvo vnútra SR, Štátny archív v Bratislave, pobočka Trenčín. Mária Ďurčová: Obvodný notársky úrad v Horných Motešiciach 1884 – 1945 (1953), inventár, Trenčín 2005, evid. č. 3707	Vyhľadávacie pomôcky
3.5.1.	Existence and location of originals	Ministerstvo vnútra SR, Štátny archív v Trenčíne, Kožušnícka 1, 911 05 Trenčín 5	Existencia a umiestnenie originálov
3.5.2.	Existence and location of copies	Archívna pomôcka o tom neinformuje.	Existencia a umiestnenie kópií
3.5.3.	Related units of description	Služnovský úrad v Bánovciach nad Bebravou, Župný úrad v Trenčíne, Župný úrad v Nitre, Krajinský úrad v Bratislave, Notársky úrad v Bánovciach nad Bebravou, Okresný úrad v Bánovciach nad Bebravou, Obvodný úrad miestnych národných výborov v Horných Motešiciach, Mestský národný výbor v Bánovciach nad Bebravou, Okresný národný výbor v Bánovciach nad Bebravou	Súvisiace jednotky opisu
3.5.4.	Publikation note	Informácie nie sú známe.	Informácie o publikovaní
3.6.1.	Note		Poznámka
3.7.1.	Archivist's note	Pozri 3.4.5. Prvý inventár fondu Obvodný notársky úrad v Horných Motešiciach bol vyhotovený v	Informácia o spracovateľovi a

		roku 1979 Štátnym okresným archívom v Topoľčanoch. Po revízii archívnych fondov a zbierok roku 1994 prečíslovala inventárne jednotky fondu úradu v roku 1997 Mária Hvoždárová. Celkovú revíziu archívneho fondu, prepracovanie úvodu, vypracovanie registrov a vyhotovenie čistopisu vykonala v roku 2005 Mgr. Mária Ďurčová. Opis vyhotovila Mgr. Radka Mináriková v januári 2018.	spracovaní
3.7.2.	Rules or conventions	Opis bol vyhotovený podľa ISAD(G): General International Standard Archival Description, Second Edition a metodického pokynu na tvorbu opisov archívnych súborov podľa všeobecného medzinárodného štandardu pre archívny opis ISAD (G) č. SVS-OAR1-2017/002532.	Pravidlá alebo zásady
3.7.3.	Date(s) of descriptions	10. 01. 2018	Dátum vyhotovenia opisu